

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2025 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie A.P. skazanego z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 5 marca 2025 r.,
sygn. akt II K 42/25,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kościanie.**

Tomasz Artymiuk

Dariusz Świecki

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

A.P. w skierowanym do Sądu Rejonowego w Kościanie na podstawie art. 335 § 1 k.p.k. wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego został oskarżony o to, że w okresie od 10 sierpnia 2021 r. do 20 października 2024 r., w miejscowości D. woj. [...], rozpowszechniał i posiadał treści o charakterze pornograficznym z

udziałem osób małoletnich, tj. o przestępstwo z art. 202 § 3 k.k. w zb. z art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Prokurator wniósł o wymierzenie, przy zastosowaniu art. 37b k.k. uzgodnionych z oskarżonym A.P. kar i środków karnych: kary 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na potrąceniu 15 procent wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny, przepadku przedmiotu służącego do popełnienia przestępstwa - laptopa marki A., zasądzenie kosztów i opłaty sądowej (k. 99).

Na posiedzeniu Sądu w dniu 5 marca 2025 r. w przedmiocie rozpoznania wniosku, prokurator w uzgodnieniu z oskarżonym zmodyfikował swoje stanowisko w ten sposób, iż wniósł, aby dodatkowo orzec od oskarżonego na podstawie art. 43a § 3 k.k. świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 10.000 zł, a nadto wartość potrąceń z tytułu kary grzywny obniżyć z 15 do 10 procent (k. 122 - 123).

Sąd Rejonowy w Kościanie na mocy wyroku z dnia 5 marca 2025 r., II K 42/25, na podstawie art. 343 § 6 k.p.k. postanowił uwzględnić wniosek prokuratora o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy oraz wymierzenie oskarżonemu uzgodnionej kary i orzekł, co następuje (k.124):

1) uznał oskarżonego A.P. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, stosując przepis art. 37b k.k. na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., art. 34 § 1, 1a pkt 4 k.k. i art. 35 § 2 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na potrąceniu 10 procent wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny;

2) na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa laptopa marki A.;

3) na podstawie art. 43a § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W pkt 4 wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu obciążając nimi oskarżonego.

Powyższy wyrok uprawomocnił się bez zaskarżenia w dniu 13 marca 2025 r., gdyż żadna ze stron go nie zaskarżyła (k.130).

Od w/w prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie kasację wniósł Prokurator Generalny, który na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył go na niekorzyść skazanego A.P. Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i § 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego A.P. i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych za popełnione przestępstwo z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., pomimo, iż wniosek ten, z naruszeniem dyspozycji art. 41 § 1a pkt 2 k.k., nie zawierał propozycji orzeczenia obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, w sytuacji, gdy z treści wskazanego przepisu wynika, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne, co doprowadziło do wydania orzeczenia również z rażącym naruszeniem wskazanego przepisu prawa materialnego.

Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kościanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się być w sposób oczywisty zasadna i podlegała uwzględnieniu w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W świetle uregulowań art. 343 § 6 i 7 k.p.k. sąd, do którego skierowano akt oskarżenia zawierający wniosek złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k., był zobligowany do kontroli jego poprawności formalnej i merytorycznej. Kontrola ta winna więc obejmować między innymi sprawdzenie, czy propozycje zawarte we wniosku prokuratora pozostają w zgodzie z przepisami prawa materialnego i procesowego. W przypadku uznania przez sąd, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku, sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych, chyba, że w toku posiedzenia, na którym wniosek ten jest przez sąd rozpatrywany (art. 339 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k.), bądź jeszcze wcześniej, prokurator za zgodą oskarżonego dokona takiej modyfikacji tego wniosku, która będzie nieprawidłowości konwalidowała (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., IV KK 164/18, LEX nr 2521641; z dnia 5 grudnia 2017 r., II KK 379/17, LEX nr 2418083*).

W realiach niniejszej sprawy oczywistym jest więc, że przedmiotem tego rodzaju kontroli powinna być kwestia zgodności wszystkich propozycji zawartych we wniosku, z regułami obowiązującego prawa materialnego, w tym również właściwej oceny zastosowania obligatoryjnego środka karnego. Tymczasem Sąd akceptując wniosek przedstawiony przez prokuratora, nie dokonał jego prawidłowej kontroli i nie dostrzegł, że zaakceptowanie tej propozycji prowadzi do rażącego naruszenia dyspozycji art. 41 § 1a pkt 2 k.k. Zgodnie z tym przepisem sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Przepis ten obowiązuje w tym brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2600), od dnia 1 października 2023 r., a więc obowiązywał zarówno w dacie popełnienia czynu (który był popełniony w okresie od 10 sierpnia 2021 r. do 20 października 2024 r.), jak i w dacie orzekania przez Sąd (5 marca 2025 r.).

Przesłanka zastosowania zakazu przewidzianego w art. 41 § 1a k.k. wchodzi w grę w razie skazania za którekolwiek z przestępstw określonych w Kodeksie

karnym w rozdziale XXV - Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, a więc także za przestępstwo pornografii z art. 202 k.k., a także za przestępstwo pornografii z udziałem małoletniego z art. 202 § 4a k.k. (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 maja 2024 r., III KK 57/24, LEX nr 3719687; z dnia 25 października 2023 r., I KK 270/23, LEX nr 3620639*). Użycie przez ustawodawcę sformułowania „orzeka” przesądza, że w przypadku zaktualizowania się przesłanek określonych w art. 41 § 1a pkt 2 k.k. zastosowanie przez sąd wskazanego środka karnego jest obligatoryjne, a orzeczenie środka karnego na podstawie art. 41 § 1a pkt 2 k.k. jest niezależne od tego, czy sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności dokonanego na szkodę małoletniego uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub wykonywał zawód tego rodzaju, a popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej przez niego działalności (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 lipca 2024 r., III KK 249/24, LEX nr 3738980; z dnia 23 lipca 2024 r., III KK 87/24, LEX nr 3740490*).

A.P. został skazany za popełnienie przestępstwa polegającego na tym, że rozpowszechniał i posiadał treści o charakterze pornograficznym z udziałem osób małoletnich, tj. popełnienie przestępstwa z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. W tej sytuacji Sąd Rejonowy w Kościanie był zobligowany do orzeczenia o zastosowaniu tego środka karnego – a w przypadku zaniechania zmodyfikowania wadliwego wniosku, winien skierować sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych, postępując zaś odmiennie, rażąco naruszył przepis art. 343 § 7 k.p.k.

W rezultacie należało uznać, że wskazane w zarzucie kasacyjnym naruszenie art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1a pkt 2 k.k. miało charakter rażący, bowiem doprowadziło do zaakceptowania przez Sąd Rejonowy w Kościanie propozycji prokuratora wymierzenia kary za przypisane przestępstwo bez orzeczenia obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, w sytuacji gdy z treści wskazanego

przepisu wynika, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne, co doprowadziło do wydania orzeczenia również z rażącym naruszeniem wskazanego przepisu prawa materialnego.

W rezultacie, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść oskarżonego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kościanie.

Tomasz Artymiuk

Dariusz Świecki

Andrzej Stępka

[WB]

[r.g.]